II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 31 päivänä lokakuuta 2000,

Llodiossa (Álava) sijaitsevalle Compañía Española de Tubos por Extrusión SA:lle myönnetystä valtiontuesta tehdyn päätöksen 97/21/EHTY, EY muuttamisesta

(tiedoksiannettu numerolla K(2000) 3268)

(Ainoastaan espanjankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2001/142/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 4 artiklan c kohdan,

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon yhteisön säännöistä valtiontuesta terästeollisuudelle 18 päivänä joulukuuta 1996 tehdyn komission päätöksen 2496/96/EHTY ja erityisesti sen 6 artiklan 5 kohdan ([1]),

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ([2]),

sekä katsoo seuraavaa:

I **Taustaa**

A. *Komission päätös 97/21/EHTY, EY ([3])*

(1) Aloittamalla EY:n perustamissopimuksen aiemman 93 artiklan 2 kohdassa ja komission päätöksen 3855/91/EHTY ([4]) 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun menettelyn, joka koskee tiettyjä Compañía Española de Tubos por Extrusión SA:lle (jäljempänä ('Tubacex') ja sen terästä valmistavalle Acería de Álava -nimiselle tytäryhtiölle ([5]) myönnettyjä tukia, komissio ilmaisi epäilyksensä siitä, olivatko näiden yritysten ja palkkatakuurahaston (jäljempänä 'Fogasa') väliset maksusopimukset sekä näiden yritysten ja sosiaaliturvarahaston välinen uudelleenjärjestelysopimus muiden toimenpiteiden ohella EY:n perustamissopimuksen aiemman 92 artiklan 1 kohdassa ja päätöksen 3855/91/EHTY 1 artiklassa tarkoitettua yhteismarkkinoille soveltuvaa valtiontukea.

(2) Komissio katsoi päätöksessään 97/21/EHTY, EY, että jäljempänä eritellyt toimenpiteet eivät vastanneet vallitsevia markkinaolosuhteita, koska lainasta peritty korko oli alempi kuin vastaava markkinakorko. Näin ollen kyseisiä toimenpiteitä pidettiin päätöksessä yhteismarkkinoille soveltumattomina.

a) Fogasan, Tubacexin ja Acería de Álavan 10 päivänä heinäkuuta 1992 yhteensä 444 327 300 Espanjan pesetan pääomasta allekirjoittama lainasopimus, jota muutettiin 8 päivänä helmikuuta 1993 ja 16 päivänä helmikuuta 1994 tehdyillä sopimuksilla (joissa pääomat olivat 376 194 872 pesetaa ja 372 000 000 pesetaa);

b) Fogasan, Tubacexin ja Acería de Álavan 10 päivänä maaliskuuta 1994 yhteensä 465 727 750 pesetan pääomasta allekirjoittama lainasopimus, jota muutettiin 3 päivänä lokakuuta 1994 yhteensä 469 491 521 pesetan pääomaa koskevalla sopimuksella;

c) sosiaaliturvarahaston ja Acería de Álavan 25 päivänä maaliskuuta 1994 tekemä sopimus 274 409 604 pesetan velkojen uudelleenjärjestelystä; ja

d) sosiaaliturvarahaston ja Tubacexin 12 päivänä huhtikuuta 1994 tekemä sopimus 1 409 957 329 pesetan velkojen uudelleenjärjestelystä.

([1]) EYVL L 338, 28.12.1996, s. 42.
([2]) EYVL C 110, 15.4.2000, s. 12.
([3]) EYVL L 8, 11.1.1997, s. 14.
([4]) EYVL L 362, 31.12.1991, s. 57.
([5]) EYVL C 282, 26.10.1995, s. 3.

B. *Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-342/96 Espanja vastaan komissio 29 päivänä huhtikuuta 1999 antama tuomio ([6]), joka koskee Espanjan Tubacexille myöntämää tukea*

(3) Espanjan nostaman kanteen perusteella EY:n tuomioistuin kumosi edellä mainitussa asiassa antamassaan tuomiossa päätöksen 97/21/EHTY, EY, jossa oli julistettu yhteismarkkinoille soveltumattomaksi Tubacexille myönnetty tuki, Tubacexin ja sosiaaliturvarahaston väliset uudelleenjärjestelysopimukset sekä Tubacexin ja Fogasan väliset maksusopimukset, koska lainasta peritty korko oli alempi kuin vastaava markkinakorko.

(4) EY:n tuomioistuin katsoi päätöksessään, että Fogasa ei myönnä lainoja konkurssi- ja kriisiyrityksille vaan täyttää kaikki työntekijöiden oikeutetut vaatimukset varoilla, jotka se maksaa ja perii yrityksiltä myöhemmin takaisin. Lisäksi Fogasa voi tehdä maksamiensa määrien takaisinperinnän helpottamiseksi maksusopimuksia, joissa voidaan sopia maksunlykkäyksistä tai maksun jakamisesta eriin.

(5) Vastaavasti sosiaaliturvarahasto voi myöntää maksamattomia sosiaalivakuutusmaksuja koskevia maksunlykkäyksiä tai jakaa maksut eriin.

(6) EY:n tuomioistuin katsoi, että valtio ei ole toiminut maksu- ja uudelleenjärjestelysopimuksia tehdessään julkisen sektorin sijoittajana, jonka toimintaa olisi verrattava sellaisen yksityisen sijoittajan toimintaan, joka sijoittaa pääomaansa saadakseen sille tuottoa, vaan julkisen sektorin velkojana, joka pyrkii yksityisen velkojan tavoin perimään takaisin saatavansa.

(7) Tällaisista veloista kannetaan yleensä korkoa, ollla pyritaan korvaamaan velkojalle siitä aiheutunut vahinko, että velallinen on täyttänyt velvoitteensa velan maksamiseen myöhässä, eli kyseiset korot ovat viivästyskorkoja. Siinä tapauksessa, että julkisen sektorin velkojan käyttämä viivästyskorkokanta poikkeaa yksityisten velkojien käyttämästä viivästyskorkokannasta, olisi sovellettava viimeksi mainittua korkokantaa.

(8) EY:n tuomioistuin kumosi edellä esitettyjen seikkojen perusteella päätöksen 97/21/EHTY, EY siltä osin kuin siinä todetaan, että toimenpiteet Tubacexin hyväksi ovat ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen kanssa. (Koska Espanja ei ollut kyseenalaistanut päätöstä vetoamalla toimenpiteiden terästukisääntöjen vastaiseen luonteeseen (siltä osin kuin kyseiset toimenpiteet hyödyttivät myös Acería de Álavaa), tuomioistuin ei kumonnut päätöksen kyseistä osaa.)

II **Menettely**

(9) Tarkasteltuaan tuomioistuimen antamaa tuomiota komissio päätti aloittaa (uudelleen) kumottua päätöstä edeltäneen menettelyn.

([6]) Kok. 1999, s. I-2459.

(10) Komissio ilmoitti päätöksestään Espanjan hallitukselle 16 päivänä helmikuuta 2000 päivätyllä kirjeellä (SG(2000) D/101515).

(11) Menettelyn aloittamista koskeva komission päätös julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ([7]). Komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa tuomioistuimen antamaan tuomioon perustuvasta uudesta analyysista ja suunnitellusta päätöksen 97/21/EHTY, EY osittaisesta kumoamisesta.

III **Asianomaisten huomautukset**

(12) Komissio ei ole saanut asianomaisilta kannanottoja.

IV **Espanjan huomautukset**

(13) Espanjan hallitus vastasi 20 päivänä maaliskuuta 2000 päivätyllä kirjeellä menettelyn aloittamista koskeneeseen komission kirjeeseen. Espanjan vastauksen pääkohdat esitetään jäljempänä.

(14) Espanjan viranomaiset vastustivat komission päätöstä aloittaa muodollinen tutkintamenettely, sillä viranomaisten mielestä suunniteltu päätöksen 97/21/EHTY, EY osittainen kumoaminen ei edellyttänyt tutkintamenettelyä.

(15) Espanjan viranomaiset eivät yhtyneet yritysten ja sosiaaliturvarahaston välisiä uudelleenjärjestelysopimuksia koskevaan komission näkemykseen, jonka mukaan vaikuttaa todennäköiseltä, että tuomioistuinten ulkopuolella tehdyissä sopimuksissa, jotka liittyvät tai johtavat aiempien velkojen uudelleenjärjestelyyn, velkoja pyrkisi yleensä saamaan velalliselta erääntyneelle velalle laillista korkoa korkeamman koron hyvitykseksi siitä, että se ei pyri varmistamaan velan takaisinmaksua oikeudellisin keinoin. Sitä vastoin Espanjan viranomaiset katsoivat, että yrityksen taloudellisen tilanteen sekä oikeudenkäynneistä aiheutuvien kustannusten, viivästysten ja epävarmuuden vuoksi tuomioistuinten ulkopuoliset sopimukset johtavat usein lakisääteistä korkoa alempaan korkoon.

(16) Tämän vuoksi Espanjan viranomaiset toistivat näkemyksensä, jonka mukaan maksuajan pidentäminen laillista korkoa soveltaen suojelee sosiaaliturvajärjestelmän etuja velkojen perinnän kannalta paremmin kuin muut yksityisen velkojan käytettävissä olevat toimenpiteet.

(17) Lisäksi Espanjan hallitus muistutti, että vaikka yksityinen velkoja voi sopia velallisen kanssa millaisesta korosta tahansa, sosiaaliturvaviranomaisten toimintaa sitoo yleisen sosiaaliturvalain 20 artikla ([8]), jonka mukaan velan uudelleenjärjestelyä koskevissa sopimuksissa on sovellettava lakisääteistä korkoa.

([7]) Katso alaviite 2.
([8]) BOE 154, 20.6.1994, s. 20658.

(18) Komissio totesi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä, että yksityisten velkojien kanssa lokakuussa 1993 tehdyn sopimuksen ehtojen ja sosiaaliturvarahaston ja yritysten välisen uudelleenjärjestelysopimuksen ehtojen vertailu ei ehkä ole asianmukainen tapa soveltaa EY:n tuomioistuimen määrittelemää ”yksityisen velkojan testiä”. Tältä osin Espanjan viranomaiset totesivat, että julkista hallintoa koskevien oikeudellisten rajoitteiden vuoksi julkisen sektorin velkojat eivät voi olla samassa asemassa kuin yksityiset velkojat. Ne korostivat kuitenkin, että erilaisista edellytyksistä huolimatta sosiaaliturvarahaston/Fogasan ja yritysten väliset sopimukset eivät olleet ehdoiltaan edullisempia kuin yksityisten velkojien sopimus vaan itse asiassa paljon epäedullisempia.

(19) Lopuksi Espanjan viranomaiset toistivat näkökantansa, jotka ne olivat ilmaisseet päätökseen 97/21/EHTY, EY johtaneen menettelyn aikana sekä tuomioistuimelle toimittamissaan perusteluissa.

V **Arviointi**

(20) Vaikka EY:n tuomioistuin kumosi päätöksen 97/21/EHTY, EY ainoastaan Tubacexin hyväksi toteutettujen toimenpiteiden osalta, komissio katsoo, että tuomioistuimen analyysi Tubacexin hyväksi toteutetuista toimenpiteistä suhteessa EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohtaan soveltuu täysin päätöksen 97/21/EHTY, EY Acería de Álavan hyväksi toteutettuja toimenpiteitä koskevaan, EHTY:n perustamissopimukseen liittyvään osaan. Espanjan ja muiden asianomaisten oikeuksien turvaamiseksi komissio ilmoittikin tutkintamenettelyn (uudelleen)aloittamista koskevassa päätöksessään, että se tutkii uudelleen päätöksen kyseisen osan kumotakseen sen osittain ja tehdäkseen uudelleenarvioinnin perusteella uuden päätöksen.

(21) Komission on tutkittava, ovatko päätöksen 97/21/EHTY, EY 1 artiklassa yhteismarkkinoille soveltumattomiksi katsotut toimenpiteet EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa ja EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Jos toimenpiteiden todetaan olevan valtiontukea, komission on seuraavaksi tutkittava, soveltuuko tämä valtiontuki yhteismarkkinoille.

(22) Ensinnäkin on syytä todeta, että yrityksillä oli jo entuudestaan oikeudellinen velvollisuus maksaa Fogasalle sen maksamat palkkasaatavat ja maksaa maksamatta jääneet sosiaalivakuutusmaksut. Näiden sopimusten perusteella ei siten ole syntynyt uusia velkoja, jotka yritysten olisi maksettava viranomaisille. Valtio ei ole siis toiminut Fogasan maksusopimuksissa ja sosiaaliturvarahaston uudelleenjärjestelysopimuksissa julkisen sektorin sijoittajana, jonka toimintaa olisi verrattava sellaisen yksityisen sijoittajan toimintaan, joka sijoittaa pääomaansa saadakseen sille tuottoa, vaan julkisen sektorin velkojana, joka pyrkii yksityisen velkojan tavoin perimään takaisin saatavansa. Näin ollen komission on kyseenalaistettua valtiontukea arvioidessaan verrattava julkisen sektorin velkojan saataviin sovellettua viivästyskorkoa samanlaisissa olosuhteissa toimivien yksityisten velkojien saataviin sovellettuun korkoon.

(23) On kuitenkin otettava huomioon, että velallisten ja velkojien tilanne todennäköisesti osoittautuu ongelmalliseksi pyrittäessä määrittelemään, kuinka yksityiset velkojat yleisesti toimivat periessään takaisin saataviaan. Tämän vuoksi komission arvio yksityisten velkojien toiminnasta perustuu pakostakin tapauskohtaiseen analyysiin.

(24) Tässä tapauksessa Fogasan ja yritysten väliset sekä sosiaaliturvarahaston ja yritysten väliset erilliset sopimukset eivät olleet yritysten kannalta yhtään edullisempia kuin yksityisten velkojien kanssa lokakuussa 1993 tehty sopimus.

(25) Yksityiset velkojat eivät kuitenkaan olleet asemansa, vakuuksien ym. puolesta samassa tilanteessa kuin julkisen sektorin velkojat. Näin ollen komissio katsoo, että tilanteiden vertailu ei ole asianmukainen tapa soveltaa EY:n tuomioistuimen määrittelemää ”yksityisen velkojan testiä”, joka DMT-asiassa (C-256/97) 29 päivänä kesäkuuta 1999 annetun tuomion [9] mukaan tarkoittaa, että julkisen sektorin velkojaa on verrattava kuvitteelliseen yksityiseen velkojaan, jonka tilanne olisi mahdollisimman suurelta osin samanlainen.

(26) Komissio toteaa, että Espanjan siviilioikeudellisen säädöskokoelman 1108 artiklan mukaan lakisääteisenä korkona pidetään vahingonkorvauksissa sovellettavaa korkoa tapauksissa, joissa velan takaisinmaksu viivästyy ja joissa ei ole määritelty viivästyskorkoa. Lisäksi Espanjan kauppaoikeudellisen säädöskokoelman 312 artiklan mukaan velallisen on maksettava takaisin velan lakisääteinen arvo *(valor legal)*, jos kyseessä on rahalaina eivätkä osapuolet ole tehneet erillistä sopimusta. Tämän vuoksi lakisääteinen korko on korkein korko, jonka yksityinen velkoja voi olettaa saavansa pyrkiessään varmistamaan velan takaisinmaksun oikeudellisin keinoin.

(27) Näin ollen yksityinen velkoja ei olisi voinut saada velalliselta erääntyneelle velalle lakisääteistä korkoa korkeampaa korkoa hyvitykseksi siitä, että se ei pyri varmistamaan velan takaisinmaksua oikeudellisin keinoin.

[9] Kok. 1999, s. I-3913.

(28) Lopuksi on syytä korostaa yritysten asemaa niiden tehdessä uudelleenjärjestelysopimukset Fogasan ja sosiaaliturvarahaston kanssa. Yrityksillä oli ollut vakavia taloudellisia vaikeuksia, joiden vuoksi niiden oli täytynyt lykätä kaikkien velkojensa takaisinmaksua ja joiden vuoksi niiden toiminnan jatkuminen oli erittäin kyseenalainen. Julkisen sektorin velkojat eivät vaatineet ulosmittausta eivätkä siten edistäneet yritysten saattamista selvitystilaan, millä ne pyrkivät maksimoimaan mahdollisuutensa periä saatavansa takaisin.

(29) Edellä esitettyjen seikkojen perusteella komissio myöntää, että tässä tapauksessa Espanja pyrki uudelleenjärjestelyillä ja lakisääteisen koron soveltamisella maksimoimaan saataviensa takaisinperimisen ja välttämään taloudelliset tappiot. Näin ollen Espanja toimi kuten samassa asemassa yritysten suhteen oleva kuvitteellinen yksityinen velkoja olisi toiminut.

Päätös

(30) Edellä esitetyn perusteella päätöksessä 97/21/EHTY, EY yhteismarkkinoille soveltumattomiksi katsotun tuen uudelleenarviointi osoittaa siten, että Fogasan ja Tubacexin välisiin maksusopimuksiin sekä sosiaaliturvarahaston ja Tubacexin välisiin uudelleenjärjestelysopimuksiin ei sisälly valtiontukea. Uudelleenarvioinnissa on tehty sama päätelmä Acería de Álavan kanssa tehtyjen sopimusten osalta.

(31) Tämän vuoksi komissio katsoo, että sen on muutettava päätöstään 97/21/EHTY, EY vastaavasti,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Muutetaan päätös 97/21/EHTY, EY seuraavasti:

1) Korvataan 1 artikla seuraavasti:

"Artikla 1

Seuraaviin Espanjan kuningaskunnan toimenpiteisiin Compañía Española de Tubos por Extrusion SA:n (jäljempänä 'Tubacex') ja sen terästä valmistavan Acería de Álava -nimisen tytäryhtiön hyväksi ei sisälly tukea:

a) palkkatakuurahaston (jäljempänä 'Fogasa'), Tubacexin ja Acería de Álavan 10 päivänä heinäkuuta 1992 yhteensä 444 327 300 Espanjan pesetan pääomasta allekirjoittama lainasopimus, jota muutettiin 8 päivänä helmikuuta 1993 ja 16 päivänä helmikuuta 1994 tehdyillä sopimuksilla (joissa pääomat olivat 376 194 872 pesetaa ja 372 000 000 pesetaa);

b) Fogasan, Tubacexin ja Acería de Álavan 10 päivänä maaliskuuta 1994 yhteensä 465 727 750 pesetan pääomasta allekirjoittama lainasopimus, jota muutettiin 3 päivänä lokakuuta 1994 tehdyllä yhteensä 469 491 521 pesetan pääomaa koskevalla sopimuksella;

c) sosiaaliturvarahaston ja Acería de Álavan 25 päivänä maaliskuuta 1994 tekemä sopimus 274 409 604 pesetan velkojen uudelleenjärjestelystä; ja

d) sosiaaliturvarahaston ja Tubacexin 12 päivänä huhtikuuta 1994 tekemä sopimus 1 409 957 329 pesetan velkojen uudelleenjärjestelystä."

2) Kumotaan 2 artikla.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Espanjan kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 31 päivänä lokakuuta 2000.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen